অধ্যায় ১ ঃ আহোম ৰাজতন্ত্ৰৰ শীৰ্ষবিন্দু

অধ্যায় গাঁথনি

১.১ উদ্দেশ্য
১.২ পৰিচয়
১.৩ আহোম-কোচ সংঘাত
১.৪ আহোম-মোগল সংঘাত
১.৫ ৰুদ্ৰ সিংহ
১.৬ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ
১.৭ অধিক জানিবলৈ
১.৮ অগ্ৰগতিৰ খতিয়ান
১.৯ আৰ্হি প্ৰশ্ন

১.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি ----

- আহোম, কোচ আৰু মোগলৰ মাজত লগা যুদ্ধবোৰৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব
- সংঘটিত যুদ্ধৰ বিভিন্ন কাৰণ আৰু তাৰ ফলাফলসমূহ আলোচনা কৰিব পাৰিব
- অসমত এক শ্ৰেষ্ঠতম ৰাজবংশ হিচাপে আহোম ৰাজবংশক প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ৰুদ্ৰ সিংহৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব।

১.২ পৰিচয়

ইয়াৰ আগৰ যান্মাসিকত আপুনি অসমলৈ আহোমসকলৰ আগমন আৰু চুকাফাৰ দ্বাৰা ১২৬৮খ্ৰীঃ ত আহোম ৰাজবংশ প্ৰতিষ্ঠাৰ বিষয়ে জানিব পাৰিলে। আপুনি লগতে কোচসকলৰ উত্থান তথা খিলঞ্জীয়া জনগোষ্ঠী আৰু তুৰ্কী-আফগান আক্ৰমণকাৰীসকলৰ বিৰুদ্ধে আহোমসকলৰ যুদ্ধৰ বিষয়েও জানিব পাৰিলে। যি নহওক, চুহুংমুঙে (১৪৯৭-১৫৩৯ খ্ৰীঃ) সিংহাসনত আৰোহণ কৰাৰ পিছতে অসমত আহোম ৰাজবংশ শক্তিশালী হয় আৰু এই অৱস্থা ৰুদ্ৰ সিংহ (১৬৯৬-১৭১৪ খ্ৰীঃ)ৰ দিনলৈ বৰ্তি থাকে। এই অধ্যায়ত আমি আহোম ৰাজবংশৰ উত্থানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিম।

১.৩ আহোম-কোচ সংঘাত

আহোম আৰু কোচৰ মাজৰ সম্পৰ্ক কেতিয়াও মধুৰ নাছিল। সামান্য অজুহাততে পৰস্পৰে পৰস্পৰৰ সৈতে যুদ্ধত লিপ্ত হৈছিল। আকৌ প্ৰয়োজন হ'লে তেওঁলোকে বৈবাহিক

সম্পৰ্কও গঢ়িছিল। আহোম বুৰঞ্জীত উল্লেখ কৰা লেখীয়াকৈ কোচসকলৰ আহোমৰ সৈতে এক বন্ধুত্বপূৰ্ণ সম্পৰ্ক আছিল। ১৫৩৭ চনত বিশ্ব সিংহই তেওঁৰ ভাতৃৰ সৈতে আহোম ৰাজ্য ভ্ৰমণ কৰা কথা উল্লেখ আছে। অৱশ্যে কোচৰ কালানুক্ৰমিক বিৱৰণত বিশ্ব সিংহই আহোম ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰা বুলি এক বিৱৰণ আছে য'ত কোচ সৈন্যই পিছ হুহকিব লগা হৈছিল।

বিশ্ব সিংহৰ পিছত তেওঁৰ পুত্ৰ মল্লদেৱ সিংহাসনত অধিষ্ঠিত হৈছিল। তেওঁ নৰনাৰায়ণ নামে�ৰে বিখ্যাত হৈছিল। বিশ্বসিংহৰ আন এগৰাকী পুত্ৰ আছিল শুক্লধ্বজ। তেওঁক চিলাৰায় নামেৰে বেছি ভালদৰে জনা গৈছিল। নৰ নাৰায়ণৰ ৰাজত্বকালত আহোম আৰু কোচৰ মাজত যুদ্ধ লাগে আৰু আহোমসকল গভীৰ বিপৰ্যয়ৰ সন্মুখীন হৈছিল। এগৰাকী সামান্য মুখিয়াল লোকে নৰনাৰায়ণৰ বিৰুদ্ধে ষড়যন্ত্ৰ ৰচিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল আৰু যেতিয়াই তেওঁৰ ষড়যন্ত্ৰ ধৰা পৰিল তেতিয়া তেওঁ চুক্লেংমুঙৰ তালৈ পলাই গ'ল। চুক্লেংমুঙে এই মুখিয়ালজনক আশ্ৰয় প্ৰদান কৰিছিল। ইয়াৰ ফলত কোচ ৰজা নৰনাৰায়ণ আৰু আহোম ৰজাৰ মাজত এখন যুদ্ধ লাগিছিল। চিলাৰায়ৰ অধীনত কোচ সৈন্যই ডিক্ৰাই নৈৰ পাৰত যুঁজ দিলে আৰু প্ৰতিদ্বন্দ্বীক পৰাস্ত কৰিবলৈ সক্ষম হ'ল। কলিয়াবৰত আন এখন যুঁজ লাগিল আৰু এই যুদ্ধত আহোমসকল বৰ বেয়াকৈ ক্ষতিগ্ৰস্ত হৈ পৰাজয় বৰণ কৰিলে। এই সময়ছোৱাতে কোচসকলে কোচ ৰজাৰ আন এগৰাকী ভাতৃ গোঁহাই কমলৰ নেতৃত্বত কোচৰাজ্যৰ ৰাজধানীৰ পৰা নাৰায়ণপুৰলৈ (এতিয়া লক্ষিমপুৰ জিলাত) এটি পথ নিৰ্মাণ কৰিলে। এই পথটি গোঁহাই কমল আলি বুলি জনাজাত হৈছিল। ১৫৪৭ চনত পথটিৰ নিৰ্মাণ সম্পূৰ্ণ হয় আৰু ইয়াৰ পিছতে কোচসকলে নাৰায়ণপুৰত এটি দূৰ্গ নিৰ্মাণ কৰে।

অতি কম সময়ৰ ভিতৰত চুক্লেংমুঙে আক্ৰমণ চলালে আৰু পিচলা নদীৰ পাৰত শিবিৰ স্থাপন কৰিলে। ইয়ে কোচ শিবিৰত দুৰ্যোগ মাতি আনিলে, কিয়নো ইয়াৰ ফলত কোচ সৈন্য যোগান ধৰা প্ৰক্ৰিয়া ব্যাহত হ'ল আৰু তেওঁলোকৰ বহুতৰে মৃত্যু ঘটিল। এই যুদ্ধৰ পিছত কোচ সৈন্যৰ অৱস্থা শোচনীয় হৈছিল। নৰনাৰায়ণে ততাতৈয়াকৈ আহোম ৰাজ্যৰ সীমান্তবৰ্তী কিছুমান গাওঁ জ্বলাই দি আক্ৰমণৰ এক প্ৰচেষ্টা চলালে। আহোমে প্ৰতিশোধ ল'বলৈ যুদ্ধত নামি পৰিল আৰু দিখৌ নদীৰ মোহনাত হোৱা এক যুঁজত আহোমসকল পৰাজিত হ'ল। একে ঠাইতে হোৱা আন এক যুদ্ধত কোচ সেনাপতি চিলাৰায়ে আহোমসকলক মষিমুৰ কৰিলে। আহোম ৰজা আৰু বিষয়ববীয়াসকলে পলাই পত্ৰং দিলে আৰু অতি কম দিনৰ ভিতৰত আহোম ৰাজ্যৰ ৰাজধানী গড়গাওঁ কোচে দখল কৰিলে। আহোমে শান্তিৰ প্ৰস্তাৱ আগবঢ়াব লগা হ'ল। আহোম ৰজাই বহুকেইজন বিষয়াক তথা কেইবাজনো মুখিয়ালৰ সন্তানক পণবন্দী হিচাপে কোচ ৰজাক দিব লগা হ'ল। তাৰোপৰি যুদ্ধৰ ক্ষতিপূৰণ হিচাপে কোচৰজাৰ লগত হোৱা শান্তি চুক্তি অনুযায়ী ষাঠিটা হাতী, ষাঠী ডোখৰ কাপোৰ আৰু অজস্ৰ সোণ-ৰূপ দিব লগা হ'ল।

যদিও কোচ ৰজা নৰনাৰায়ণে সকলোতে সফলতা অৰ্জন কৰিছিল, কিন্তু গৌড়ৰ পাদশ্বাহৰ বিৰুদ্ধে কোচ সৈন্যই অলেখ বিপদৰ মুখামুখি হৈছিল। কোচৰ সময়ানুক্ৰমিক বিৱৰণত চিলাৰায়ৰ অধীনত কোচ সৈন্যৰ পৰাজয়ৰ কথা জানিব পৰা যায় তথা ইয়াত চিলাৰায়ক কাৰাৰুদ্ধ কৰা বুলিও জানিব পাৰি। ইয়ে কোচৰজা নৰ নাৰায়ণক আহোমৰ সৈতে সু-সম্পৰ্ক গঢ়াৰ বাবে ব্যাকুল

কৰি তুলিছিল। সেইবাবে তেওঁ যুদ্ধৰ সময়ত কাৰাৰুদ্ধ কৰা বন্দীসকলক মোকলাই দিয়াৰ সিদ্ধান্ত লয়। অৱশ্যে কোনোৱে যাতে আচল অভিপ্ৰায় গম নাপায়, সেই কাৰণে তেওঁ সেই কামটো এটা কৌশল অৱলম্বন কৰি কৰিছিল। তেওঁ সুন্দৰ গোঁহাই (এগৰাকী পণবন্দী) ক পাশাখেল খেলিবলৈ আহ্বান জনাই আৰু পৰাজিত হ'লে পণবন্দীসকলক মোকলাই দিয়াৰ বাজী ৰাখে। তেওঁ ইচ্ছাকৃতভাৱে পাশাখেলত পৰাস্ত হয় আৰু এনেদৰে বন্দীসকলক মোকলাই দি আহোমৰ সৈতে বন্ধুত্ব স্থাপন কৰিছিল।

১৫৬৩ চনৰ জুলাই মাহত কোচ সেনাপতি টিপুৱে ব্ৰহ্মপুত্ৰলৈ এক অভিযান চলায়। আহোমে তেওঁক পৰাস্ত কৰে। ১৫৭০ চনত টিপু আৰু ভিতৰুৱালে আহোমৰ বিৰুদ্ধে অন্য এক সেনা অভিযান চলাই যদিও আহোম সৈন্যই তেওঁলোকৰ প্ৰচেষ্টা মষিমুৰ কৰি সফলতা লভে। ১৫৭৭ চনত তিনি গৰাকী লোকে নৰনাৰায়ণৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহ সূচনা কৰে যদিও বিফল হৈ আহোম ৰজাৰ শৰণাপন্ন হয়গৈ। আহোম ৰজা চুখামফাই তেওঁলোকক গজলাত সংস্থাপিত হ'বলৈ অনুমতি দিয়ে। ১৫৮৫ চনত কোচ হাজোৰ কোচ ৰজা ৰঘুদেৱে তেওঁৰ কন্যা শনকলাক চুখামফাৰ সৈতে অলেখ যৌতুকসহ বিবাহ দিয়ে। চুখামফাই প্ৰতিদানস্বৰূপে কোচৰজাক মুক্তহস্তে উপহাৰ দিয়ে।

নৰনাৰায়ণৰ মৃত্যুৰ পাছত আহোম-কোচ সম্পৰ্কই এক নতুন পৰ্যায়ত ভৰি দিলেহি। কোচ সাম্ৰাজ্য নৰনাৰায়ণ আৰু শুক্ৰধ্বজ (চিলাৰায়) ৰ পুত্ৰসকলৰ মাজত ভাগ কৰা হ'ল। সোণকোশ নদী বিভাজন ৰেখা হৈ পৰিল। সোনকোষ নদীৰ পূব প্ৰান্তৰ ভূ-ক্ষেত্ৰ চিলাৰায়ৰ পুত্ৰ ৰঘুদেৱক আৰু পশ্চিমৰ ভূ-ক্ষেত্ৰ নৰনাৰায়ণৰ পুত্ৰ লক্ষ্মী নাৰায়ণৰ হাতত থাকিল।



জানি থোৱা ভাল

নৰ নাৰায়ণে বহু বছৰ ধৰি বিবাহ পাশত আবদ্ধ হোৱা নাছিল আৰু চিলাৰায়ৰ পুত্ৰ ৰঘু দেৱকে তেওঁৰ প্ৰকৃত উত্তৰাধিকাৰী বুলি ঘোষণা কৰা হৈছিল। কিন্তু পাছলৈ চিলাৰায়ৰ ফুচুলনিত ভোল গৈ বিবাহ কৰায় আৰু এটি সন্তানৰ পিতৃ হয়। ইয়ে ৰঘু দেৱক বৰকৈ অসুৰক্ষিত কৰি তুলিছিল। সেয়েহে চিলাৰায়ৰ মৃত্যুৰ পাছত ৰঘু দেৱে বিদ্ৰোহ কৰিব চেষ্টা চলাইছিল। সেয়েহে তেওঁৰ বৰদেউতাক নৰ নাৰায়ণে শান্তিৰ স্বাৰ্থত ৰাজ্যখন দুভাগ কৰিছিল।

অৱশ্যে ৰঘুদেৱে তেওঁৰ বৰদেউতাক নৰনাৰায়ণক কৰ দিব লগা হৈছিল আৰু তেওঁ নৰনাৰায়ণৰ প্ৰভুত্ব স্বীকাৰ কৰিব লগা হৈছিল। কিন্তু নৰনাৰায়ণৰ মৃত্যুৱে ৰঘুদেৱক তেওঁৰ স্বাধীনতা ঘোষণা কৰাৰ অতীব প্ৰয়োজনীয় সুযোগকণ প্ৰদান কৰিলে। সেইবাবে নৰনাৰায়ণৰ সন্তান তথা উত্তৰাধিকাৰী লক্ষ্মী নাৰায়ণে ৰঘুদেৱৰ সন্তান পৰীক্ষিত নাৰায়ণক পিতৃৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহ কৰিবলৈ উচতনি দিছিল। পৰীক্ষিত নাৰায়ণে নিজ পিতৃৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহ কৰি ধৰা পৰে আৰু কাৰাবন্দী হ'ব লগা হয়। পাছলৈ তেওঁ পলাই যায় আৰু আহোম ৰাজ্যত আশ্ৰয় লয়।

পিতৃৰ মৃত্যুৰ পিছত পৰীক্ষিতে ১৬০৩ খ্ৰীষ্টাব্দত ৰাজ্যত নিজ কৰ্তৃত্ব স্থাপনৰ বাবে প্ৰত্যাৱৰ্তন কৰে। প্ৰত্যাৱৰ্তনৰ পিছত পৰীক্ষিতে লক্ষ্মী নাৰায়ণৰ প্ৰভুত্বক অৱমাননা কৰে আৰু সেয়েহে দুয়ো পৰস্পৰৰ বিৰুদ্ধে অস্ত্ৰ তুলি লয়। যুদ্ধত লক্ষ্মী নাৰায়ণ পৰাস্ত হয়। ইয়াৰ পিছত দুয়োজনে আহোমৰ সৈতে মিত্ৰতা স্থাপন কৰিবলৈ বিচাৰে। পৰীক্ষিতে নিজ কন্যা মঙ্গলদহিক আহোম ৰজা প্ৰতাপ সিংহৰ সৈতে বিয়া দিয়ে। অন্য উপায় নেদেখি লক্ষ্মী নাৰায়ণে মোগলৰ সহায় বিচাৰে। বংগৰ নৱাবে এই সুযোগ দেখি পৰীক্ষিতৰ বিৰুদ্ধে মুকৰম খানৰ অধীনত এটা সৈন্য বাহিনী প্ৰেৰণ কৰে। পৰীক্ষিত নাৰায়ণ শান্তিৰ বাবে সৈমান হ'ব লগীয়া হ'ল। তেওঁ আহোমৰ সাহায্য বিচাৰিলে যদিও আহোমে কোচ সৈন্যবাহিনীয়ে আহোমে সৈন্যৰ লগত লগহৈ সংযুক্তভাৱে যুঁজ কৰাত জোৰ দিলে আৰু ফলত পৰীক্ষিতে অকলশৰে যুঁজ দিয়াৰ সিদ্ধান্ত ল'লে। যুদ্ধত তেওঁ পৰাজিত হ'ল আৰু তেওঁৰ ভাতৃ বলি নাৰায়ণে আশ্ৰয়ৰ বাবে আহোম ৰাজ্যলৈ পলাই গ'ল। প্ৰতাপ সিংহই তেওঁক দৰঙৰ কৰতলীয়া ৰজা হিচাপে নিযুক্তি দিলে আৰু তেওঁক ধৰ্ম নাৰায়ণ নামে নতুনকৈ নামকৰণ কৰিলে।

এনেদৰে কোচসকলৰ বাবে আহোম মোগলৰ সৈতে সংঘাতত লিপ্ত হ'ল। মোগলৰ বিৰুদ্ধে আহোমে সফলতা লাভ কৰিছিল। অৱশ্যে বংগৰ পৰা ১৬৩৭ চনত প্ৰেৰণ কৰা এক নতুন সৈন্য অভিযানত আহোম আৰু তেওঁলোকৰ মিত্ৰ বাহিনী পৰাজিত হ'ল। ১৬৩৮ চনত ধৰ্ম নাৰায়ণক হত্যা কৰা হ'ল আৰু শান্তিৰ বাবে বুজাপৰা আৰম্ভ হ'ল। পৰীক্ষিতৰ ৰাজ্য আহোমৰ হাতলৈ যোৱাৰ বিপৰীতে মোগলে বৰনদীৰ পশ্চিমৰ ভূ-খণ্ড দখল কৰিলে। পৰীক্ষিতৰ পুত্ৰ সুন্দৰ নাৰায়ণক নতুন ৰজা পতা হ'ল যদিও তেওঁ এগৰাকী স্বাধীন ৰজা হৈ নাথাকিল। সকলো গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়তে তেওঁ বৰ ফুকনৰ মন্ত্ৰণা ল'ব লগা হ'ল। একেদৰে পশ্চিমৰ কোচ ৰাজ্যও মুছলমানসকলৰ অধীনস্থ এক ৰাজ্যলৈ পৰ্যবসিত হ'ল। এনেদৰে কোচ ৰাজ্যই নিজ অস্তিত্ব হেৰুৱাই পেলালে। অৱশ্যে ১৬৫৮ চনত কোচ বিহাৰৰ শাসকে পুনৰাই আহোমৰ সৈতে সংঘাতত লিপ্ত হৈছিল। চাহজাহানৰ মৃত্যুৰ পিছত মোগল সৈন্যৰ অপসাৰণ কৰিব লগা হৈছিল। ইয়ে প্ৰেম নাৰায়ণক স্বাধীনতা প্ৰাপ্তিৰ ক্ষেত্ৰত উৎসাহিত কৰি তুলিছিল। ৰাজিৰ ভৱনাথৰ নেতৃত্বত অহা মোগল বাহিনীত তেওঁ পৰাস্ত কৰিছিল। এই সহজ জয়ৰ পিছত তেওঁ আহোমৰ সৈতে এক আক্ৰমণাত্মক আৰু প্ৰতিৰক্ষামূলক মৈত্ৰী গঢ়াৰ প্ৰস্তাৱ আগবঢাইছিল। যদিও আহোমে ইয়াক প্ৰত্যাখ্যান কৰে। বৰঞ্চ তেওঁক পৰাস্ত কৰি সোণকোষ নদীৰ সিপাৰলৈ খেদি পঠোৱা হয়। চক্ৰধ্বজ সিংহই (১৬৬৩-১৬৭০ খ্ৰীঃ) সিংহাসন আৰোহণ কৰাৰ সময়ত দৰঙৰ কোচ ৰজাই উষ্ণ অভিনন্দন প্ৰেৰণ কৰে। পুনৰবাৰ কোচ ৰজাই মোগলক সহায় কৰাৰ এক ঘটনা সংঘটিত হৈছিল। তথাপিও বলি নাৰায়ণৰ নাতিয়েক চন্দ্ৰ নাৰায়ণ বা সূৰ্য নাৰায়ণক আহোম ৰজা উদয়াদিত্য সিংহই (১৬৭০-১৬৭২ খ্ৰীঃ) দৰঙৰ কৰতলীয়া ৰজা পাতিছিল। এনেদৰে আহোম-কোচৰ সম্পৰ্ক বিভিন্ন পৰ্যায়ৰ মাজেৰে আগবাঢ়িছিল। কোচসকলে তেওঁলোকৰ স্বাধীনতা প্ৰতিষ্ঠা কৰিব বিচাৰিছিল যদিও আহোম শক্তিৰ ওচৰত সেও মানিব লগা হৈছিল।



অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ১ঃ বিশ্ব সিংহৰ পিছত সিংহাসনত আৰোহণ কৰা কোচ ৰজাজন কোন আছিল?

.....

প্রশ্ন নং ২ঃ শুল্কধ্বজক ..... নামেৰে ভালদৰে জনা যায়।

প্রশ্ন নং ৩ঃ কোচ বিহাৰৰ কোচ ৰাজধানী আৰু নাৰায়ণপুৰ সংলগ্ন কৰি কোচসকলে নির্মাণ কৰা পথটিৰ নাম কি আছিল?

.....

প্রশ্ন নং ৪ঃ প্রতাপ সিংহৰ লগত বিবাহ পাশত আবদ্ধ হোৱা কোচ ৰাজকুমাৰী গৰাকীৰ নাম কি আছিল?

.....

প্রশ্ন নং ৫ঃ আহোমে কাক দৰঙৰ ৰজা পাতিছিল?

.....

১.৪ আহোম-মোগল সংঘাত

চুহুংমুঙৰ সময়ৰ পৰা আমি মুছলমানৰ আক্রমণৰ কথা জানিব পাৰো। তেওঁলোকৰ সেই আক্রমণক প্রতিহত কৰা হৈছিল। মোগলৰ পৰৱর্তী আক্রমণ চুচেংফা (প্রতাপ সিংহ)ৰ সময়ত সংঘটিত হৈছিল। বলি নাৰায়ণক (পৰীক্ষিত নাৰায়ণৰ ভায়েক) আহোমে আশ্রয় প্রদান কৰা তথা কলিয়াবৰৰ কাষত এগৰাকী মুছলমান ব্যৱসায়ীক হত্যা কৰাই এই আক্রমণৰ কাৰণ আছিল। বংগৰ নবাব শ্বেইখ কাছিমে আহোমৰ বিৰুদ্ধে এক যুদ্ধাভিযান পঠিয়াইছিল আৰু এই অভিযানত তেওঁলোকৰ লগত সট্টৰজিৎ আৰু আখেক গোঁহাইও আছিল। ভৰলী নদীৰ পাৰত দুয়ো পক্ষই সমুখ-সমৰত লিপ্ত হৈছিল। প্রথম অৱস্থাত কুঁৱলীৰ বাবে মোগলে যুঁজত প্রাধান্য বিস্তাৰ কৰিছিল যদিও আখেক গোঁহাইৰ বিশ্বাসঘাতকতাৰ বাবে জল-স্থল উভয়তে মোগল আহোম সৈন্যৰ আচম্বিত আক্রমণৰ মুখামুখি হ'ব লগাত পৰিছিল আৰু মোগলে পৰাজয় স্বীকাৰ কৰিব লগাত পৰিছিল। বহুতো সেনাপতি আৰু সৈন্যক হত্যা অথবা বন্দী কৰা হৈছিল। অৱশিষ্ট সৈন্যবোৰক হত্যা কৰা হৈছিল আৰু বৃহৎ মাত্রাত সামগ্রী লুণ্ঠন কৰা হৈছিল। ইয়াৰ পিছতে আহোম সেনাধিনায়কসকলে ৰজাৰ নির্দেশ অমান্য কৰি হাজোলৈ মোগলসকলৰ পিছ লৈছিল। কিন্তু আহোম সৈন্য পৰাজিত হৈ শ্রীঘাটলৈ পিছ হুহকিব লগা হৈছিল। বুঢ়াগোঁহাইক বন্দী কৰা হৈছিল। বহুতো জাহাজ, হাতী আৰু সামগ্রী মোগলে লুণ্ঠন কৰিছিল। বহুতো আহোম সৈন্য ঘূণীয়া হৈছিল।

১৬১২ চনৰ চেপ্তেম্বৰ মাহত মোগলে যেতিয়া ধর্ম নাৰায়ণক ব্রহ্মপুত্রৰ দক্ষিণে থকা তেওঁৰ দুর্গত অৱৰোধ কৰিলে, তেতিয়া আহোম আৰু মোগলৰ মাজত স্পষ্ট ৰূপত নতুনকৈ অৰিয়া-অৰি আৰম্ভ হ'ল। ধর্ম নাৰায়ণক উদ্ধাৰ কৰিবলৈ আহোম সৈন্য ততাতৈয়াকৈ আগবাঢ়ি

আহিল আৰু মোগলক শোচনীয়ভাৱে পৰাজিত কৰিলে। এক বন্ধুত্বপূৰ্ণ বুজাবুজিৰ প্ৰচেষ্টা চলিছিল যদিও সট্টৰজিতৰ অভিসন্ধিমূলক কাৰ্যৰ বাবে ই সম্ভৱ হৈ নুঠিল। কিছু বছৰ পাছত সট্টৰজিৎ আৰু তেওঁৰ চতুৰালিৰ বাবে আৰু লগতে বংগৰ নবাবৰ এগৰাকী বাকীদাৰী বিষয়া হৰিকেশক প্ৰতাপ সিংহই সুৰক্ষা প্ৰদান কৰাত এই সম্পৰ্ক অধিক জটিল হৈ পৰিল। মোগলে হৰিকেশক আটক কৰিব বিচাৰিছিল যদিও আহোমে শক্তিৰে ইয়াৰ প্ৰত্যুত্তৰ দিলে আৰু যুদ্ধক্ষেত্ৰত মোগল বাহিনী পৰাস্ত হ'ল। প্ৰতাপ সিংহই তেতিয়া শত্ৰুৰ ভূ-খণ্ডত গৈ যুদ্ধ কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'লে আৰু স্থানীয় মুখিয়ালসকলৰ সহায় বিচাৰিলে। অলপ দিনৰ ভিতৰতে তেওঁ দেওমিয়া, বন্তিকোট, চমৰিয়া আৰু নগৰবেৰাত থকা মোগলৰ দুৰ্গবোৰ দখল কৰিলে। বঙ্গৰ নবাবে হাজোলৈ অতিৰিক্ত মোগল সেনাৰ ফৌজ পঠিয়াই মোগল বাহিনী শক্তি মান হৈ উঠিল। ইয়াৰ পিছত লগা যুদ্ধত আহোমসকল পৰাজিত হ'ল। কিন্তু লগে লগে প্ৰতাপ সিংহই অধিক সৈন্যবাহিনী প্ৰেৰণ কৰিলে আৰু আহোমে যুদ্ধত আগবাঢ়ি গৈ মোগলক শুৱালকুছিলৈ খেদি পঠালে। হাজোৰ কাষত ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীৰ পাৰত নৌ বাহৰত শক্তিশালী আক্ৰমণ চলাই মোগল বাহিনীক ধাৰাশায়ী কৰা হৈছিল। আহোম বুৰঞ্জীত তিনিশ কামান, নাও, অস্ত্ৰ আৰু আন আন সামগ্ৰী আহোমে লুণ্ঠন কৰাটো লিপিবদ্ধ হৈ আছে। হাজো অতি কম সময়ৰ ভিতৰত আহোমৰ দখললৈ আহিল আৰু সকলো যোগান বন্ধ হৈ যোৱা হেতুকে আত্মসমৰ্পনৰ বাদে মোগলৰ হাতত আন কোনো বিকল্প নাথাকিল।

বংগৰ নৱাবৰ ভাতৃ মিৰ জয়নুদ্দিনে অলপ দিনৰ পাছতে আন এক আক্ৰমণ চলালে। যাত্ৰাপথত তেওঁ মোগলৰ দুৰ্দশাৰ কথা শুনিলে যদিও তেওঁ আগবাঢ়ি গ'ল আৰু কোচ বিহাৰৰ ৰজা প্ৰাণ নাৰায়ণে তেওঁক সহায় কৰিলে। তেওঁলোকে যোগীঘোপা আৰু হিৰাপুৰত বাহৰ পাতিলে। ইয়াৰ পিছত হোৱা কেবাখনো যুদ্ধত আহোমসকল পৰাজিত হৈছিল। ১৬৩৭ চনৰ অক্টোবৰ মাহত আহোমে মোগলৰ সৈন্যৰ ওপৰত আক্ৰমণ চলালে যদিও তেওঁলোক পৰাজিত হৈছিল। বৰপেটাত মোগলে আহোমসকলক চাৰিওফালৰ পৰা ঘেৰি ধৰিলে আৰু হৰুৱালে। ইয়াৰ পিছত মোগলে আগিয়াঠুৰি আৰু শ্ৰীঘাটৰ দুৰ্গ দখল কৰিলে। কাজলিৰ দুৰ্গটোও মোগলে অধিকাৰ কৰি ল'লে আৰু এক নৌ যুদ্ধত আহোমসকল শোচনীয়ভাৱে পৰাস্ত হ'ল। ১৬৩৮ চনত মোগলে প্ৰাণ নাৰায়ণৰ সৈতে ভৰলী নদীলৈ আগবাঢ়িল আৰু যুদ্ধত আক্ৰমণকাৰীসকলে পৰাস্ত হৈ গুৱাহাটীলৈ পিছুৱাই যাব লগা হ'ল। ইয়াৰ পিছত দুয়োপক্ষৰ মাজত শান্তি স্থাপন হ'ল আৰু ইয়াৰ জৰিয়তে ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰত বৰনদী আৰু দক্ষিণ পাৰত অসুৰৰ আলী দুয়োপক্ষৰ সীমা হিচাপে ঠিক কৰা হ'ল।

জয়ধ্বজ সিংহ বা ছুটাম্‌লাৰ (১৬৪৮-১৬৬৩ খ্ৰীঃ) দিনত পৰৱৰ্তী আহোম-মোগল যুদ্ধ সংঘটিত হয়। ছাহজাহানৰ মৃত্যুৱে ক্ষমতা পিপাসুসকলক এক সুযোগ প্ৰদান কৰিলে আৰু এনেদৰে উত্তৰাধিকাৰৰ বাবে এক দীঘলীয়া সংঘাতৰ সূত্ৰপাত হ'ল। পৰিস্থিতিৰ সুযোগ গ্ৰহণ কৰি জয়ধ্বজ সিংহই গুৱাহাটীলৈ আগুৱাই আহিল। গুৱাহাটীত থকা মোগল ফৌজদাৰজনে বন্দুক, বাৰুদ, ঘোৰা আদি এৰি থৈ গুৱাহাটীৰ পৰা পলায়ন কৰিলে। কোচ বিহাৰৰ ৰজা প্ৰাণ

নাৰায়ণে মোগলৰ বিৰুদ্ধে আহোমৰ সৈতে মিত্রতা গঢ়িব বিচাৰিলে যদিও আহোমে ইয়াত সন্মতি নিদিলে। তেওঁলোকে কোচৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধাভিযান চলাই কোচ সৈন্যক সোনকোষ নদীৰ সিপাৰলৈ পঠিয়ালে। এনেদৰে সমগ্র ব্রহ্মপুত্র উপত্যকা আহোমৰ হাতলৈ গ'ল। ১৬৬২ চনত বংগৰ শাসক মিৰ জুমলাৰ অধীনত মোগলে আহোমৰ বিৰুদ্ধে আগ্রসৰ হয়। এই অভিযানত তেওঁক ৰশ্বিদ খানে সহায় কৰিছিল। এক দীঘলীয়া যাত্রাৰ অন্তত এক বিশাল সেনাবাহিনী সৈতে তেওঁ যোগীঘোপাত উপস্থিত হয়। যোগীঘোপাত থকা আহোম সৈন্যাদলে মোগল সৈন্যক প্রতিহত কৰিব নোৱাৰিলে আৰু সেয়েহে তেওঁলোকে শ্রীঘাটলৈ পিছ হুহকি আহিব লগা হ'ল। এই বার্তা শুনি জয়ধ্বজ সিংহই শ্রীঘাট আৰু পাণ্ডুলৈ অতিৰিক্ত সৈন্যবল পঠিয়ালে যদিও মোগলে ইতিমধ্যে আহি সেই স্থানত উপস্থিত হৈছিলহি আৰু সেয়েহে আহোমে কোনো যুদ্ধত অৱতীর্ণ নহ'ল। শ্রীঘাটৰ দুর্গ মোগলে ধ্বংস কৰিলে আৰু গুৱাহাটী আক্রমণকাৰীৰ হাতলৈ গ'ল। ব্রহ্মপুত্রৰ উত্তৰ পাৰত থকা আহোম সৈন্য কাজলিলৈ পলাই গ'ল আৰু দক্ষিণ পাৰত থকা বোৰক হত্যা কৰা হ'ল। কাজলিত থকা আহোম সৈন্যবাহিনীয় এই বাতৰি পাই ইমান মর্মাহত হ'ল যে তেওঁলোকে চামধৰালৈ পিছ হুহকাৰ সিদ্ধান্ত ল'লে। আহোমে চামধৰা আৰু শিমলাগড়ত থকা দুর্গ শক্তিশালী কৰাত লাগি গ'ল।

সেই সময়তে মিৰ জুমলাই আহোম ৰাজধানী গড়গাওঁলৈ অগ্রসৰ হ'ল। বহুতো মুখিয়াল আৰু ৰজা তেওঁৰ শৰাণাপন্ন হ'ল -যাৰ ভিতৰত ডিমৰীয়া আৰু দৰঙৰ ৰজাও আছিল। ইয়াৰ পিছতে শিমলাগড়ৰ দুর্গৰ কাষত মিৰ জুমলাই সেনা শিবিৰ স্থাপন কৰিলে। আহোমে এক দুর্বল প্রতিৰোধ আগবঢ়াই দুর্গ ত্যাগ কৰি পলাই গ'ল। এনেদৰে শিমলাগড়ৰ দুর্গ অতি সহজতে মোগলৰ হাতলৈ গ'ল। এই বাতৰি শুনি চামধৰাৰ দুর্গৰক্ষী আহোম সৈন্যবাহিনীৰ মনোবল ভাগি পৰিল। বিস্ফোৰক সামগ্রীৰ ভঁৰাল ধ্বংস কৰি তেওঁলোক পলাই গৈছিল। মিৰ জুমলাই দুর্গৰক্ষাৰ বাবে এগৰাকী ফৌজদাৰ নিয়োগ কৰি আগবাঢ়ি গৈছিল। আহোম মোগলৰ নৌ বহৰত আক্রমণ চলাইছিল,কিন্তু এই নৌ বহৰ বিচ্ছিন্ন আছিল যিহেতু মিৰ জুমলাই পদাতিক সৈন্যৰ সৈতে আগবাঢ়িছিল। গোটেই নিশা ধৰি যুদ্ধ চলিছিল, কিন্তু পিছ দিনাখন যেতিয়াই আহোমসকলে মোগল অহাৰ দুন্দুভি শুনিলে তেতিয়াই তেওঁলোকে পলাই পত্রং দিলে। মোগলে প্রায় তিনিশখন জাহাজ বাজেয়াপ্ত কৰিলে। ৰৰগোঁহাইৰ নেতৃত্বত আহোম সৈন্যই কিছু সফলতা লভিছিল যদিও তেওঁলোকে পিছ হুহকিব লগা হ'ল। ইয়াৰ পিছতে আহোমে লাখৌ বা লাখৌগড়ত অৱস্থান কৰে যদিও আক্রমণকাৰীসকল আহি পোৱাত পিছ হুহকিব লগা হয়। আহোম ৰজা জয়ধ্বজ সিংহই বুঢ়াগোঁহাইক গড়গাওঁত থকাৰ নির্দেশ দি ৰৰফুকন, ৰৰবৰুৱা আৰু পাঁচ হাজাৰ মানুহ লগত লৈ নামৰূপলৈ পলাই যায়। গজপুৰ পোৱাৰ পিছত মিৰ জুমলাই আহোম ৰজাৰ পলায়নৰ কথা শুনিলে আৰু তৎক্ষণাত গড়গাওঁলৈ তেওঁৰ সৈন্যবাহিনী প্রেৰণ কৰিলে।

১৬৬২ চনৰ ১৭ মার্চত মিৰ জুমলাই আহোম ৰাজধানী গড়গাওত প্রৱেশ কৰি ইয়াক দখল কৰে। ৮২ টা হাতী, তিনিলাখ টকা মূল্যৰ সোণ আৰু ৰূপ আৰু প্রত্যেকতে একৰ পৰা দহ হাজাৰ মোনকৈ চাউল ৰাখিব পৰা সুবিধা থকা ১৭০টা ভঁৰালগৃহ মোগলৰ হাতত পৰে। লাহে

লাহে বৰ্ষাকাল আৰম্ভ হয়। ইয়াৰ গইনা লৈ আহোম সৈন্যই আক্ৰমণকাৰীসকলৰ ওপৰত আচম্বিত আক্ৰমণ চলালে। গজপুৰত থকা সৈন্যদলক আহোম সৈন্যই বশ কৰিলে, কিন্তু তেওঁলোক দেওপানীত পৰাস্ত হ'ল। বৰষুণ দি থকা বাবে মিৰ জুমলাৰ দূৰৱৰ্তী শিবিৰবোৰ চলাই থকাটো অসম্ভৱ হৈ পৰিল আৰু সেয়েহে তেওঁ গড়গাওঁলৈ পিছুৱাই আহিল। বেছিভাগ ঠাইয়েই আহোমে অধিকাৰ কৰিলে আৰু শাসনৰ দায়িত্ব ল'বলৈ জয়ধ্বজ সিংহই প্ৰত্যাৱৰ্তন কৰিলে। শান্তিৰ বাবে বুজাবুজি আৰম্ভ হ'ল যদিও ই বিফল হ'ল। আহোমে ৰাজধানী গড়গাওঁৰ ওপৰত আক্ৰমণ চলালে। এক তুমুল যুদ্ধৰ অন্তত মোগলে গড়গাওঁ পৰিত্যাগ কৰিলে। আহোম সৈন্যই দিনে-ৰাতিয়ে মোগল বাহিনীৰ ওপৰত আক্ৰমণ চলালে। তাৰোপৰি খাদ্য সামগ্ৰীৰ যোগান কমি অহাৰ লগতে মোগল সৈন্যবাহিনী জ্বৰ আৰু গ্ৰহণী ৰোগত আক্ৰান্ত হ'ল। সেই সময়তে কোচ বিহাৰৰ ৰজা প্ৰাণ নাৰায়ণে নামনি অসমত থকা মোগল সৈন্য খেদি পঠিয়ালে।

ছেপ্তেম্বৰৰ শেষলৈ বৰষুণৰ মাত্ৰা কমি অহাত মোগলে নিজকে শক্তিশালী কৰাত লাগি গ'ল। যেতিয়া বানপানী আঁতৰি গ'ল তেতিয়া যোগান আৰম্ভ হ'ল। মোগল সৈন্যবাহিনীয়ে শক্তি ঘূৰাই পাই পুনঃ যুদ্ধৰ বাবে সাজু হৈছিল। আহোম ৰজা আৰু তেওঁৰ বিষয়-বৰীয়াসকলে নামৰূপলৈ পলাই গ'ল। মিৰ জুমলাই বাদুলি ফুকনৰ ওপৰত আক্ৰমণ চলোৱাত তেওঁ আত্মসম র্পন কৰিলে আৰু আহোম ৰজাৰ পিছ লোৱা মোগল বাহিনীত যোগ দিলে। কিন্তু বংগত সংঘটিত দুৰ্ভীক্ষৰ বাবে মোগল বাহিনীৰ হাতলৈ খাদ্য সামগ্ৰী অহা নাছিল। মিৰ জুমলাও শাৰীৰিকভাৱে অসুস্থ হৈ পৰিছিল। তেওঁৰ সৈন্যসকলো আন এক বৰ্ষাকালীন প্ৰত্যাহ্বানৰ মুখামুখি হ'বলৈ অকণো প্ৰস্তুত নাছিল। সেয়েহে তেওঁলোকে তেওঁক এৰি যোৱাৰ ভাবুকি দিছিল। সেয়েহে মিৰ জুমলাই আহোম ৰজাৰ সৈতে শান্তি চুক্তি কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিল। ১৬৬৩ চনৰ ৯ জানুৱাৰীত ঘিলাঝাৰী ঘাটৰ বিখ্যাত চুক্তিখন স্বাক্ষৰিত হৈছিল আৰু এই চুক্তিৰ দ্বাৰা ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰে ভৰলী নদীৰ পশ্চিমলৈ আৰু দক্ষিণে কলঙ নদীলৈ এই ভূ-ভাগ দিল্লীৰ সম্ৰাটৰ হাতলৈ গুচি গৈছিল। এই চুক্তি সম্পাদন হোৱাৰ পিছত মিৰ জুমলাই বংগলৈ প্ৰত্যাবৰ্তন কৰাৰ নিৰ্দেশ জাৰি কৰিলে। কিন্তু ১৬৬৩ চনৰ ৩০ মাৰ্চত ঢাকা পোৱাৰ ঠিক আগতেই তেওঁৰ মৃত্যু হ'ল।

যেতিয়া জয়ধ্বজ সিংহৰ মৃত্যু হ'ল তেতিয়া তেওঁৰ কোনো প্ৰত্যক্ষ উত্তৰাধিকাৰী নাছিল আৰু সেয়েহে ৰাজ বিষয়াসকলে চাৰিঙৰ ৰজাক সিংহাসনত অধীস্থিত হ'বলৈ আমন্ত্ৰণ জনালে। তেওঁক চুপুংমুং নামকৰণ কৰা হ'ল আৰু সিংহাসনত অধিস্থিত হৈ তেওঁ হিন্দু নাম চক্ৰধ্বজ সিংহ গ্ৰহণ কৰিলে। জয়ধ্বজ সিংহই শান্তি চুক্তিমতে দিবলৈ প্ৰতিশ্ৰুতিবদ্ধ হোৱা ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধৰ বিষয়টিক লৈ মোগলৰ সৈতে পুনৰ শত্ৰুতা আৰম্ভ হ'ল। গুৱাহাটীৰ ফৌজদাৰ হিচাপে ৰশ্বিদ খানৰ ঠাইত চৈয়দ ফিৰোজ খান স্থলাভিষিক্ত গৈছিল। ফিৰোজ খানে আহোম ৰজাৰ পৰা পাব লগা ধনখিনি দাবী কৰিছিল। চক্ৰধ্বজ সিংহই তেতিয়া যুদ্ধৰ সিদ্ধান্ত ল'লে আৰু এছৰতকৈ অধিক কালৰ প্ৰস্তুতিৰ অন্তত ১৬৬৭ চনৰ আগষ্ট মাহত লাচিত বৰফুকনৰ নেতৃত্বত আহোম সৈন্যই মোগলৰ হাতৰ পৰা গুৱাহাটী মোকোলোৱাৰ অভিযান আৰম্ভ কৰিলে। কাজলি আৰু বংশবাৰীত থকা চকী দুটা আহোমে দখল কৰিলে। দুমাহ কাল ঘেৰি ৰখাৰ অন্তত গুৱাহাটী আৰু

পাণ্ডু দখল কৰা হ'ল। মোগল সৈন্যক পৰাস্ত তথা ফিৰোজ খানক বধ কৰা হ'ল। যদিও নতুন সৈন্য শক্তিৰ সমাগম ঘটিল তথাপি মোগলে বেছি দূৰ আগবাঢ়িব নোৱাৰিলে। তেওঁলোকে আগিয়াঠুৰিৰ পৰা পিছহুহকি যাব বাধ্য হ'ল আৰু মানস নদীলৈ পৃষ্ঠভংগ দিলে। তেওঁলোকক সকলো পিনৰ পৰা ঘেৰি ধৰা হৈছিল। মোগল সৈন্যৰ বহুতকে হত্যা কৰা হৈছিল আৰু তাৰে কিছুমানক বন্দী হিচাপে আহোমৰ ৰাজধানী গড়গাওঁলৈ অনা হৈছিল।

১৬৬৮ চনত মোগলৰ সৈতে পুনৰ সংঘাত আৰম্ভ হয়। মোগল শাসক ঔৰংজেৱে ফিৰোজ খানৰ হত্যা আৰু গুৱাহাটী হেৰুৱাৰ প্রতিশোধ ল'বলৈ ৰজা ৰাম সিংহক সম্রাটৰ সৈন্যবাহিনীৰ সেনাপতি হিচাপে অসমলৈ প্রেৰণ কৰে। ৰজা ৰাম সিংহক ৰশ্চিদ খানে সহায় কৰিছিল । তেজপুৰৰ কাষত হোৱা এক যুদ্ধত আহোম সৈন্য পৰাস্ত হয় যদিও কম সময়ৰ ভিতৰতে তেওঁলোকে এক নৌ যুদ্ধত বিজয় সাব্যস্ত কৰে আৰু ৰংমহলৰ দুর্গ দখল কৰে। শুৱালকুচিৰ কাষত জল-স্থল উভয়তে মোগল সৈন্যৰ পৰাজয় ঘটে। চেঁচাত হোৱা দুখন যুঁজত আহোমে জয়লাভ কৰে। তাৰ পিছতেই আগিয়াঠুৰিৰ দুর্গ আহোমৰ হাতলৈ আহে। কিন্তু কম দিনৰ ভিতৰতে ৰাম সিংহই আহোমক পৰাস্ত কৰে আৰু বৃহৎ ক্ষতিৰে বৰফুকনে পিছ হুহকিব লগা হয়। ৰজা ৰাম সিংহই শান্তিৰ প্রস্তাৱ আগবঢ়াই আৰু কিছুদিনৰ বাবে দুই প্রতিদ্বন্দ্বী শিবিৰৰ মাজত বৈৰিতাৰ শাম কাটে।

এই সময়ছোৱাতে চুন্যাৎফা বা উদয়াদিত্য সিংহই চক্রধ্বজ সিংহৰ ঠাইত স্থলাভিষিক্ত হ'ল। ৰজা ৰাম সিংহই আহোমক পুনৰ পুৰণি চাৰিসীমা মানি ল'বৰ বাবে হেঁচা দিলে। যিহেতু তেওঁ এই ক্ষেত্রত ব্যাকুল হৈ পৰিছিল আৰু সেয়েহে তেওঁ সীতামাৰীলৈ আগবাঢ়ি গৈছিল। আহোমেও চামধৰাৰ পৰা শ্রীঘাটলৈ আগুৱাইছিল। আহোমে এখন যুদ্ধত জয়লাভ কৰিছিল যদিও নৌ যুদ্ধত পৰাজিত হোৱাৰ বাবে সেন্যবাহিনী পিছ হুহকিব লগা হৈছিল। যেতিয়াই আহোম শক্তি বৃদ্ধি পালে, তেতিয়াই আহোমে মোগলক নৌ যুদ্ধ হৰুৱাবলৈ সক্ষম হ'ল আৰু তেওঁলোকে দ্বিতীয়খন স্থল যুদ্ধতো জয়লাভ কৰিলে। শৰাইঘাটৰ নির্ণয়কাৰী যুদ্ধত জয়লাভ কৰাত নেতৃত্ব দিয়া লাচিত বৰফুকনে নৰিয়া দেহাৰে মৃত্যুক সাৱতি লৈছিল। ১৬৭১ চনৰ মার্চৰ শেষলৈ উপর্যুপৰি পৰাজয়ৰ বাবে ৰাম সিংহই ৰঙামাটিলৈ পিছুৱাই গৈছিল। ইয়াৰ পৰৱর্তী সময়ছোৱাত কিছু বছৰৰ বাবে শান্তি বিৰাজ কৰিছিল। চুদাইফা (১৬৭৭-১৬৭৯ খ্রীঃ) ৰ সময়ত আহোমে মোগলৰ হাতত গুৱাহাটী হেৰুৱাব লগা হৈছিল। ১৬৭৯ চনত বুঢ়াগোঁহাইৰ সৈতে বিবাদত লিপ্ত হৈ মোগলৰ সৈতে মিত্রতা স্থাপন কৰি নতুন বৰফুকনে গুৱাহাটী মোগলৰ হাতত গতাই দিছিল।

গদাধৰ সিংহ (১৬৮১-১৬৯৬ খ্রীঃ) ৰ সময়ত শেষ মুছলমান যুদ্ধখন সংঘটিত হৈছিল। সিংহাসনত আৰোহন কৰি তেওঁ পোনতে মোগলক গুৱাহাটীৰ পৰা উৎখাত কৰাৰ কার্যপন্থা হাতত লৈছিল। প্রথম আক্রমণত কাজলি আৰু বংশবাৰীৰ দুর্গ আহোমৰ হাতত পৰে। বৰনদীৰ পাৰত হোৱা এক নৌ যুদ্ধত আহোম সৈন্য জয়ী হয়। গুৱাহাটীৰ মোগল ফৌজদাৰজন প্রতিৰোধ কৰিবলৈ তেনেই নিশকতীয়া আছিল আৰু তেওঁ পলাই গৈছিল। এনেদৰে অজস্র সা-সম্পদসহ

আহোমে গুৱাহাটী পুনৰ দখল কৰিছিল। তেতিয়াৰে পৰা মানাহ নদীক দুয়োপক্ষই সীমা হিচাপে মানি লৈছিল।



অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ৬ঃ মিৰ জুমলাই কেতিয়া অসম আক্ৰমণ কৰিছিল?

.....

প্ৰশ্ন নং ৭ঃ কাৰ ৰাজত্বকালত মিৰ জুমলাই অসম আক্ৰমণ কৰিছিল?

.....

প্ৰশ্ন নং ৮ঃ মুছলমানসকলে অসমলৈ অহাৰ সময়ত আহোমসকলৰ ৰাজধানীৰ নাম কি আছিল?

.....

প্ৰশ্ন নং ৯ঃ মিৰ জুমলাৰ আক্ৰমণৰ ফল কি হৈছিল?

.....

প্ৰশ্ন নং ১০ঃ কাৰ ৰাজত্বকালৰ সময়ত মুছলামনৰ লগত শেষ যুদ্ধখন লাগিছিল?

.....

১.৫ ৰুদ্ৰ সিংহ

১৬৯৬ চনত পিতৃ গদাধৰ সিংহৰ পিছত চুক্ৰুংফাই (১৬৯৬-১৭১৪ খ্ৰীঃ) ৰুদ্ৰ সিংহ নাম লৈ ৰাজপাটত বহে। তেওঁৰ ৰাজত্বকালৰ সময়ত কছাৰীবোৰে তাম্ৰধ্বজৰ অধীনত স্বাধীনতা বিচাৰে। সেইবাবে কছাৰীসকলক বশ কৰিবৰ বাবে ৰুদ্ৰ সিংহই বৰ্ব্বৰুৱা আৰু পানী ফুকনৰ অধীনত আহোম সৈন্য প্ৰেৰণ কৰিছিল। দুয়োজন বিষয়াই শত্ৰু ৰাজ্যখন আক্ৰমণ কৰাৰ বাবে বেলেগ বেলেগ দিশ নিৰ্বাচন কৰিছিল। ১৭০৬ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহত বৰবৰুৱাই তেওঁৰ অভিযান আৰম্ভ কৰিছিল আৰু সুদীৰ্ঘকালীন এই যুদ্ধ যাত্ৰাত তেওঁ নগাসকলৰ লগত যুদ্ধ কৰিব লগা হৈছিল। কছাৰী ৰাজধানী মাইবং দখল কৰা হৈছিল আৰু বৃহৎ মাত্ৰাত সম্পদ লুণ্ঠন কৰা হৈছিল। অন্যহাতে পানী ফুকনে ৰহালৈ বুলি আগবাঢ়িল, তেওঁ কোনো ধৰণৰ প্ৰতিৰোধ নোপোৱাকৈ ডেমেৰা অধিকাৰ কৰি লৈছিল। আহোম সৈন্যক কছাৰীসকলে ভয় কৰিছিল বাবে কোনো প্ৰতিৰোধ আগবঢ়োৱা নাছিল। কম দিনৰ ভিতৰত মাইবঙত পানী ফুকন আৰু বৰবৰুৱা লগ হৈছিল। কিন্তু বেয়া বতৰৰ বাবে সৈন্যসকলে আগবাঢ়ি যাব পৰা নাছিল।

ৰুদ্ৰ সিংহ খাছপুৰ পৰ্যন্ত আগবাঢ়ি যাবলৈ আগ্ৰহী আছিল। বৰবৰুৱা নৰীয়াত পৰিছিল আৰু ডেমেৰালৈ ঘূৰি অহা পথত তেওঁৰ মৃত্যু হৈছিল।অৱশ্যে পানী ফুকনে যাত্ৰা অব্যাহত ৰাখিছিল আৰু ছামপানি গৈ পাইছিল। অৱশ্যে ১৭০৭ চনৰ মাৰ্চ মাহৰ শেষলৈ বেমাৰ আৰু বৰষুণৰ বতৰত সৈন্যৰ মৃত্যু ঘটাৰ বাবে ৰুদ্ৰ সিংহই সেন্যদলক উভতি আহিবলৈ ক'ব লৈ বাধ্য

হৈছিল। সেই সময়তে তাম্ৰধ্বজে বিক্ৰমপুৰলৈ পলাই গৈছিল আৰু আহোম সৈন্যৰ আগমন দেখি জয়ন্তীয়া ৰজা ৰাম সিংহৰ সহায় বিচাৰিছিল। যেতিয়াই তেওঁ আহোম সৈন্য উভতি যোৱা বুলি শুনিবলৈ পালে তেতিয়া তেওঁ ৰাম সিংহই সহায় কৰিব আহিব নালাগে বুলি অবগত কৰিলে। অৱশ্যে ৰাম সিংহই আন ধৰণে পৰিকল্পনা কৰিছিল। তেওঁ কছাৰী ৰজা আৰু তেওঁৰ কেবাজনো পৰিয়ালৰ সদস্যক বন্দী কৰিছিল আৰু বান্দাশিল আৰু ইচ্ছামাটিৰ দুৰ্গ দুটি দখল কৰিছিল। তাম্ৰধ্বজে তেতিয়া ৰুদ্ৰ সিংহৰ সহায় বিচাৰিলে আৰু তেওঁ কৰা ভুলৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰিলে।

এনেদৰে কছাৰী ৰজাক মুক্ত কৰাৰ বাবে ৰুদ্ৰ সিংহই জয়ন্তীয়া ৰাজ্যৰ ফালে অভিযান চলালে। সৈন্য বাহিনীক আকৌ দুটা ভাগত বিভক্ত কৰা হ'ল। বৰবৰুৱা আৰু বৰফুকনে বাহিনীৰ নেতৃত্ব দিছিল। মুলাগুল পাই বৰবৰুৱাই তাম্ৰধ্বজ আৰু তেওঁৰ পৰিয়ালক তাৎক্ষণিকভাৱে মুকলি কৰি দিবৰ বাবে ৰাম সিংহলৈ এক বার্তা প্ৰেৰণ কৰিছিল। ৰাম সিংহই ইয়াৰ উত্তৰত তেওঁলোকক মোকোলাই দিয়াৰ প্ৰস্তাৱ মানি ল'লে যদিও বৰবৰুৱা আৰু বৰফুকনৰ নেতৃত্বাধীন আহোম সৈন্যৰ অভিযান বন্ধ ৰখাৰ চর্ত আগবঢালে। ৰাম সিংহই বন্দীসকলক মোকোলাই দিলে যদিও আহোম সৈন্যই তেওঁলোকৰ যুদ্ধাভিযান অব্যাহত ৰাখিলে। ৰাম সিংহই এখন ডাঙৰ যুদ্ধৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলালে যদিও তেওঁ বৰবৰুৱাৰ আগত আত্মসমর্পণ কৰিব লগা হ'ল আৰু তেওঁক বন্দী কৰা হ'ল। এই সময়তে বৰফুকনে জয়ন্তীয়া ৰাজ্য অভিমুখে আগবাঢ়িছিল।

বাটত জয়ন্তীয়াসকলে তেওঁক বাধা দিবলৈ প্ৰয়াস কৰিলে যদিও একাধিক বাৰ তেওঁলোকে পলাই গৈছিল। যেতিয়া জয়ন্তীয়া ৰাজ বিষয়াৰ দলে তেওঁলোকৰ শাসকক কৰায়ত্ব কৰাৰ খবৰ শুনিলে তেতিয়া আক্ৰমণকাৰীসকলক খেদি পঠাবৰ বাবে খৈৰামৰ ৰজা বৰদলৈ আৰু দুশখন স্বতন্ত্ৰ খাচী গাঁৱৰ আবাসীসকলৰ সহায় বিচাৰিলে। যেতিয়া জয়ন্তীয়া ৰজাক গোভালৈ লৈ অনা হ'ল তেতিয়া আহোম সৈন্যই জয়ন্তীয়া সেনা বাহিনীৰ পৰা কঠিন প্ৰতিৰোধৰ সন্মুখীন হ'ল। আহোম সৈন্যৰ ওপৰত তেওঁলোকে সততে আচম্বিত আক্ৰমণ চলালে। এনে আক্ৰমণৰ ফলত আহোম সৈন্যই পলাবলৈ বাধ্য হ'ল। ৰুদ্ৰ সিংহই ততাতৈয়াকৈ বুঢ়াগোঁহাইৰ অধীনত অতিৰিক্ত সৈন্যবল প্ৰেৰণ কৰিলে যদিও জয়ন্তীয়া সেনাক বশ কৰিব পৰা নগ'ল। কিন্তু আহোমে বহু গাওঁ ধ্বংস তথা তেওঁলোকৰ বহুত শত্ৰুক হত্যা কৰিলে। বৰষুণৰ বতৰ আৰম্ভ হোৱাৰ বাবে আহোম সৈন্য পিছুৱাই আহিল। এই যুদ্ধবোৰত আহোমৰ পক্ষত ২৩৬৬ জন সেনাৰ মৃত্যু হ'ল যাৰ ভিতৰত ১২ গৰাকী শীর্ষ বিষয়াও আছিল।

আহোম ৰজাই তেওঁৰ ওচৰত বশ স্বীকাৰ কৰাৰ পাছত তাম্ৰধ্বজক মোকলাই দিলে। অৱশ্যে গ্ৰহণীত আক্ৰান্ত হৈ জয়ন্তীয়া ৰজাৰ মৃত্যু হ'ল। আহোমে সম্ভৱতঃ তেওঁৰ সন্তানক মোকোলাই দিছিল। ৰুদ্ৰ সিংহই ইয়াৰ পিছতে মোগলৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ কৰাৰ পৰিকল্পনা গ্ৰহণ কৰিলে। এই অভিযানত তেওঁক কছাৰী, জয়ন্তীয়া ৰজা আৰু ডফলাসকলে সহায় কৰিলে। এক বৃহৎ সৈন্য বাহিনী লৈ তেওঁ গুৱাহাটী অভিমুখে আগবাঢ়িল যদিও ১৭১৪ চনদ্দৰ আগষ্ট মাহত বেমাৰ হৈ তেওঁৰ মৃত্যু ঘটিছিল।

ৰুদ্র সিংহই ইটাৰ নগৰী ৰংপুৰ, নামডাং আৰু ডিমৌ নগীৰ ওপৰত দলং আৰু খৰিকটীয়া, দুৱৰিয়াম আৰু মেটেকাৰ পথ নির্মাণ কৰিছিল। জয়সাগৰৰ মন্দিৰ আৰু পুখুৰী তথা ৰঙ্গনাথৰ মন্দিৰ আৰু পুখুৰী তেওঁৰেই নিমার্ণ কৰিছিল। পূর্বসুৰীসকলে গ্রহণ কৰা অকলশৰীয়াকৈ থকাৰ পন্থাক তেওঁ পচণ্ড কৰা নাছিল; ৰৰঞ্চ দেশৰ বিভিন্ন প্রান্তলৈ তেওঁ দূত প্রেৰণ কৰিছিল। বহুতো পাহাৰীয়া জাতিয়ে তেওঁৰ শৰাণাপন্ন হৈছিল। বংগৰ নদিয়া জিলাৰ শাক্ত পন্থী মহন্ত কৃষ্ণৰাম ভট্টাচার্যৰ ওচৰত তেওঁ শৰণ লৈছিল। বৈষ্ণৱ গোঁসাইসকলক হাৰাশাস্তি কৰা তেওঁৰ পিতৃৰ নীতিক ৰুদ্র সিংহই সলাই পেলাই। তেওঁ পৰিবর্তন ঘটাই গোঁসাইসকলক পূর্বৰ স্থান ঘূৰাই দিছিল তথা সন্মান যাচিছিল। তেওঁক আহোসকলৰ মাজৰ এজন শ্রেষ্ঠ শাসক বুলি গণ্য কৰা হয়।



জানি থোৱা ভাল

চুহুংমুঙৰ পৰা ৰুদ্র সিংহলৈ আহোম ৰজাসকলৰ কালানুক্রম

১) চুহুংমুং/দিহিঙীয়া ৰজা	খৃ. ১৪৯৭ - ১৫৩৯ লৈ
২) চুক্লেনমুং/গড়গয়া ৰজা	খৃ. ১৫৩৯ - ১৫৫২ লৈ
৩) চুখামফা/খোৰা ৰজা	খৃ. ১৫৫২ - ১৬০৩ লৈ
৪) চুছেংফা/বুঢ়া ৰজা	খৃ. ১৬০৩ - ১৬৪১ লৈ
৫) চুৰাম্ফা/ভগা ৰজা	খৃ. ১৬৪১ - ১৬৪৪ লৈ
৬) চুত্যিনফা/নৰিয়া ৰজা	খৃ. ১৬৪৪ - ১৬৪৮ লৈ
৭) চুটাম্লা/জয়ধ্বজ সিংহ	খৃ. ১৬৪৮ - ১৬৬৩ লৈ
৮) চুপুংমুং/চক্রধ্বজ সিংহ	খৃ. ১৬৬৩ - ১৬৬৯ লৈ
৯) চুন্যাত্ফা/উদয়াদিত্য সিংহ	খৃ. ১৬৬৯ - ১৬৭৩ লৈ
১০) চুক্লামফা/ৰামধ্বজ সিংহ	খৃ. ১৬৭৩ - ১৬৭৫ লৈ
১১) চুহুং	খৃ. ১৬৭৫ - ১৬৭৫ লৈ
১২) গোবৰ	খৃ. ১৬৭৫ - ১৬৭৫ লৈ (২০ দিনৰ বাবে)
১৩) চু জিনফা	খৃ. ১৬৭৫ - ১৬৭৭ লৈ
১৪) চুডাইফা	খৃ. ১৬৭৭ - ১৬৭৯ লৈ
১৫) চুলিকফা/ল'ৰা ৰজা	খৃ. ১৬৭৯ - ১৬৮১ লৈ
১৬) চুপাতফা/গদাধৰ সিংহ	খৃ. ১৬৮১ - ১৬৯৬ লৈ
১৭) চুক্রুংফা/ৰুদ্র সিংহ	খৃ. ১৬৯৬ - ১৭১৪ লৈ



অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ১১ঃ ৰুদ্র সিংহৰ আহোম নাম কি আছিল?

.....

প্রশ্ন নং ১২ঃ আহোমৰ সৈতে যুদ্ধত লিপ্ত হোৱা কছাৰী ৰজাজনৰ নাম কি আছিল?

.....

প্রশ্ন নং ১৩ঃ ৰুদ্র সিংহৰ সমসাময়িক জয়ন্তীয়া ৰজাজন কোন আছিল?

.....

প্রশ্ন নং ১৪ঃ কোনজন গুৰুৰ অধীনত ৰুদ্র সিংহই শৰণ লৈছিল?

.....

প্রশ্ন নং ১৫ঃ ৰুদ্র সিংহৰ মৃত্যু কোনটো বর্ষত হৈছিল?

.....



১.৬ অধ্যয়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

এই অধ্যায়টি অধ্যয়নৰ কৰি আপুনি,

- আহোমসকলে ব্রহ্মপুত্র উপত্যকাত নিজকে প্রতিষ্ঠা কৰিবলৈ লওঁতে সন্মুখীন হোৱা আহোম-কোচ আৰু আহোম-মোগল সংঘাতসমূহৰ বিষয়ে জানিব পাৰিলো।
- চুছুহুংমুঙৰ ৰাজত্বকালৰ সময়ছোৱাত মোগল, চুতীয়া আৰু নগা আদিৰ লগত সংঘটিত হোৱা আহোমৰ যুদ্ধৰ বিষয়ে জানিব পাৰিলোঁ।
- চুহুংমুঙৰ শাসনকালৰ পৰা ৰুদ্র সিংহৰ সময়ছোৱালৈ আহোমে যুদ্ধ চলাই গৈছিল আৰু দাঁতি কাষৰীয়া ৰাজ্যবোৰক বশ কৰাত সফল হৈছিল। এই সময়ছোৱাতে আহোমসকলৰ উত্থান হৈছিল বাবে এই খিনি সময়ক অতিকৈ গুৰুত্বপূর্ণ কাল বুলি জনা যায় আৰু আহোম ৰাজবংশৰ সোণালী যুগ বুলি অভিহিত কৰিব পাৰি।
- এই সময়ছোৱাত মোগল সৈন্যৰ বলপূর্বক প্রৱেশক প্রতিহত কৰা হৈছিল। বৈবাহিক সম্পর্ক স্থাপনেৰে আহোমে কৰতলীয়া ৰজাসকলৰ লগত বন্ধুত্ব স্থাপন কৰিছিল।
- এই সময়ছোৱাত বাখৰৰ ব্যৱহাৰ, স্থাপত্য আৰু কলাৰ উন্নতি সাধন তথা এক নতুন ধর্মীয় পৰম্পৰা আৰু সামাজিক সংস্কৃতিৰ উদয় ঘটিছিল। অৱশ্যে ৰুদ্র সিংহৰ ৰাজত্বৰ শেষত পৰৱর্তী শাসকৰ সময়ছোৱাৰ পৰা আহোম ৰাজ বংশৰ পতন আৰম্ভ হৈছিল।



১.৭ অধিক জানিবলৈ

ইংৰাজী গ্ৰন্থ ঃ

1) Barpujari, H.K (2004), *The Comprehensive History of Assam,* Volume-II, Publication Board Assam.

2) Baruah, S.L (2014), *A Comprehensive History of Assam,* Munishram Manoharlal.

3) Gait, Edward (2004), *A History of Assam,* Eastern Book House.



১.৮ অগ্ৰগতিৰ খতিয়ান

১ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ নৰনাৰায়ণ

২ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ চিলাৰায়

৩ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ গোঁহাই কমল আলি

৪ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ মঙ্গলদহি

৫ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ বলি নাৰায়ণ বা ধৰ্ম নাৰায়ণ

৬ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ ১৬৬২

৭ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ জয়ধ্বজ সিংহ

৮ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ গড় গাও

৯ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰে ভৰলী নদীৰ পশ্চিমলৈ আৰু দক্ষিণে কলং নদীলৈ এই ভূ-ভাগ আহোমৰ হাতৰ পৰা মোগলৰ হাতলৈ গ'ল।

১০ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ গদাধৰ সিংহ

১১ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ চুক্ৰুংফা

১২ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ তাম্ৰধ্বজ

১৩ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ ৰাম সিংহ

১৪ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ কৃষ্ণ ৰাম ভট্টাচাৰ্য

১৫ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ ১৭১৪